

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kollektivavtal, lagen om medling i arbetstvister, arbetsavtalslagen och lagen om sjöarbetsavtal

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i lagen om kollektivavtal, lagen om medling i arbetstvister, arbetsavtalslagen och lagen om sjöarbetsavtal. I lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister föreslås nya bestämmelser om villkor för vissa stridsåtgärder när de vidtas av personer i anställningsförhållande. De nya bestämmelserna omfattar villkor för sympatiaktioner, villkor avseende maximal längd för politiska arbetskonflikter, skyldighet att anmäla dessa stridsåtgärder och påföljder vid brott mot de föreslagna begränsningarna.

I lagen om kollektivavtal föreslås bestämmelser enligt vilka en sympatiaktion inte får verkställas medan fredsplikt råder, om sättet på vilket den genomförs eller de skadliga konsekvenserna för utomstående som inte är parter i huvudtvisten står i uppenbar disproportion till det mål som eftersträvas. Med sympatiaktion avses en arbetskonflikt som stöder en annan arbetskonflikt. Det föreslagna proportionalitetskravet för sympatiaktioner omfattar den tid ett kollektivavtal är i kraft, under vilken fredsplikt råder mellan dem som är bundna av avtalet. Dessutom föreslås det att politiska arbetskonflikter begränsas tidsmässigt vid rådande fredsplikt så att politiska arbetsinstitute får pågå i högst 24 timmar och andra stridsåtgärder i högst två veckor. Föreningar som är bundna av ett kollektivavtal ska se till att underlydande föreningar, arbetsgivare och arbetstagare låter bli att vidta oproportionerliga sympatiaktioner och politiska stridsåtgärder som överskrider maximitiden.

I lagen om medling i arbetstvister föreslås en begränsning av rätten till sympatiaktion. Enligt förslaget får en sådan konflikt inte verkställas om sättet på vilket den genomförs eller de skadliga konsekvenserna för utomstående som inte är parter i huvudtvisten står i uppenbar disproportion till det mål som eftersträvas och den arbetskonflikt som stöds inte har inletts i syfte att ingå kollektivavtal. Dessutom föreslås det att uppenbar disproportion ska bedömas i enlighet med vad i lagen om kollektivavtal föreslås i fråga om när en sympatiaktion är oproportionerlig. Arbetsinstitute som är ämnade att påverka det politiska beslutsfattandet föreslås bli tidsmässigt begränsade i enlighet med vad som föreslås i förenämnda lag, dvs. till 24 timmar från det att stridsåtgärden inleddes när fredsplikt råder. Politiska stridsåtgärder av annat slag än arbetsinstitute får pågå i högst två veckor.

Lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister föreslås ålägga den som sätter igång en sympatiaktion att säkerställa att sådana tjänster eller verksamheter som är nödvändiga för samhället inte avbryts.

Lagen om medling i arbetstvister föreslås innehålla en skyldighet att anmäla sådana sympatiaktioner och politiska arbetskonflikter som ordnas i form av arbetsinstitute senast sju dagar innan de inleds.

Det föreslås att beloppet av plikt som döms ut för arbetskonflikter som strider mot fredsplikten baserad på lagen om kollektivavtal ska höjas så att plikten framöver uppgår till minst 10 000 och högst 150 000 euro. Plikt ska också kunna föreläggas för sympatiaktioner som är lagstridiga och oproportionerliga samt för politiska arbetskonflikter som överskrider maximitiden.

I lagen om medling i arbetstvister föreslås bestämmelser om motsvarande plikt som i lagen om kollektivavtal som påföljd för oproportionerliga sympatiaktioner eller politiska arbetskonflikter som överskrider maximitiden och som verkställs då fredsplikt inte råder.

Rätt att yrka på plikt har den arbetsgivare eller arbetstagare som drabbats av arbetskonflikten. Talan med yrkande om plikt ska väckas inom sex månader från utgången av den kalendermånad under vilken rätten till plikt har uppkommit.

Om det finns särskilda skäl kan plikt dömas ut till ett lägre belopp än minimibeloppet eller efterskänkas helt.

I arbetsavtalslagen och lagen om sjöarbetsavtal föreslås nya bestämmelser som ålägger arbetstagare att betala plikt (200 euro) till sin arbetsgivare i det fall att arbetstagaren fortsätter med en arbetsinställelse som en arbetstagarorganisation har verkställt men en domstol förklarat olaglig, när arbetsinställelsen fortsätter efter det att arbetstagaren har fått del av domen.

Lagarna avses träda i kraft den

1.

Lag

om ändring av lagen om kollektivavtal

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kollektivavtal (436/1946) 9 § 1 mom. och 10 § 1 mom. , sådana de lyder 9 § 1 mom. i lag 864/2001 och 10 § 1 mom. i lag 424/1986, samt

fogas till lagen nya 8 a och 8 b § som följer:

8 a §

*Under den tid sådan fredsplikt som avses i 8 § råder får inte en arbetskonflikt som stöder en annan arbetskonflikt (**sympatiaktion**) verkställas, om sättet på vilket sympatiaktionen är avsedd att genomföras eller de skadliga konsekvenserna av sympatiaktionen för utomstående som inte är parter i huvudtvisten skulle stå i uppenbar disproportion med det mål som eftersträvas.*

En förening som är bunden av kollektivavtal ska se till att de föreningar, arbetsgivare och arbetstagare som lyder under föreningen och omfattas av avtalet låter bli att vidta sådana sympatiaktioner som strider mot 1 mom.

Den som verkställer en sympatiaktion ska säkerställa att tjänster och verksamheter som är nödvändiga för samhället inte avbryts.

8 b §

En arbetsinställelse som verkställs medan sådan fredsplikt som avses i 8 § råder och vars syfte är att påverka det politiska beslutsfattandet får inte fortsätta efter att 24 timmar har förflutit från det att stridsåtgärden inleddes.

Politiska stridsåtgärder av annat slag än arbetsinställelse får pågå i högst två veckor.

En politisk arbetskonflikt får inte verkställas på nytt i syfte att påverka samma sak.

En förening som är bunden av ett kollektivavtal ska se till att de föreningar, arbetsgivare och arbetstagare som lyder under föreningen och omfattas av avtalet låter bli att vidta sådana politiska stridsåtgärder som strider mot 1 och 2 mom.

9 §

En förening eller en arbetsgivare som är part i eller på annat sätt bunden av ett kollektivavtal men som inte uppfyller sina i 8, 8 a och 8 b § nämnda förpliktelser baserade på avtalet ska i stället för skadestånd betala plikt, om inte annat bestäms i avtalet. *Pliktbeloppet uppgår till minst 10 000 och högst 150 000 euro.*

10 §

Då plikt döms ut ska hänsyn tas till alla föreliggande omständigheter, såsom skadans storlek, graden av skuld, den anledning till överträdelsen som den andra parten möjligen givit och föreningens eller företagets storlek. *Om det finns särskilda skäl kan plikt dömas ut till ett lägre belopp än vad som anges i 9 § 1 mom. eller efterskänkas helt.*

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . På kollektivavtal som är i kraft när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser i denna lag som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av lagen om medling i arbetstvister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om medling i arbetstvister (420/1962) lagens rubrik och rubriken för 2 kap., samt

fogas till 1 § en ny rubrik och ett nytt 3 mom., till 3, 5 och 6 § en ny rubrik, till 7 § en ny rubrik och ett nytt 2 mom., till 9, 9 a och 10-20 § en ny rubrik samt till lagen nya 8 a, 8 b, 18 a och 18 b § som följer:

Lag

om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder

1 §

Syfte och tillämpningsområde

— — — — —

Denna lag innehåller bestämmelser om medling i arbetstvister samt om villkor för vissa stridsåtgärder vidtagna i anställningsförhållande.

3 §

Riksförlikningsmannens uppgifter

— — — — —

5 §

En förlikningsmans uppgifter

— — — — —

6 §

Jäv för förlikningsman

— — — — —

2 kap.

Verkställande av arbetsinställelse och villkor för vissa stridsåtgärder

7 §

Meddelande om arbetsinställelse

— — — — —

En sympatiaktion eller politisk arbetskonflikt som ordnas i form arbetsinställelse får inte verkställas eller utvidgas, om inte den som ordnar arbetsinställelsen senast sju dagar innan konflikten inleds skriftligen har sänt de uppgifter som avses i 1 mom. till riksförlikningsmannens byrå, i möjligaste mån till den arbetsgivare som omfattas av arbetskonflikten samt, om fredsplikt råder, till motparten i kollektivavtalet.

8 §

Framskjutande av arbetsinställelse

— — — — —

8 a §

Begränsning avseende sympatiaktioner

En arbetskonflikt som stöder en annan arbetskonflikt (sympatiaktion) får inte verkställas, om sättet på vilket sympatiaktionen är avsedd att genomföras eller de skadliga konsekvenserna av sympatiaktionen för utomstående som inte är parter i huvudtvisten skulle stå i uppenbar disproportion med det mål som eftersträvas och den arbetskonflikt som stöds inte har inletts i syfte att ingå kollektivavtal.

Den som verkställer en sympatiaktion ska säkerställa att tjänster och verksamheter som är nödvändiga för samhället inte avbryts.

Bestämmelser om sympatiaktioner medan fredsplikt råder finns i 8 a § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

8 b §

Arbetskonflikt som gäller politiskt beslutfattande

En arbetsinställelse vars syfte är att påverka det politiska beslutsfattandet får inte fortsätta efter att 24 timmar har förflutit från det att stridsåtgärden inleddes.

Politiska stridsåtgärder av annat slag än arbetsinställelse får pågå i högst två veckor.

En politisk arbetskonflikt får inte verkställas på nytt i syfte att påverka samma sak.

Bestämmelser om politiska arbetskonflikter medan fredsplikt råder finns i 8 b § i lagen om kollektivavtal.

8 c §

Konflikträtt i tjänsteförhållande

Bestämmelserna i 7 § 2 mom., 8 a och 8 b § tillämpas inte i tjänsteförhållande. Bestämmelser om konflikträtt i tjänsteförhållande finns i 8 § i lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970), 8 § i lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal (669/1970) och 8 § i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974).

9 §

Hur medling inleds

— — — — —

9 a §

Frivillig medling

— — — — —

10 §

Medlingsförfarande

— — — — —

11 §

Förlikning

12 §

Hörande vid medling

13 §

Förlikningsförslag och avbrytande av medling

14 §

Protokollförande av villkoren för förlikning

15 §

Medling eller avgörande i särskilt organ

16 §

Tvistemål

17 §

Straffbestämmelser

18 §

Sekretess

18 a §

Plikt

En arbetstagarförening eller arbetsgivare som verkställer en stridsåtgärd i strid med 8 a eller 8 b § ska i stället för skadestånd betala plikt. Pliktbeloppet uppgår till minst 10 000 och högst 150 000 euro.

Rätt att yrka på plikt har den arbetsgivare eller arbetstagar som drabbats av arbetskonflikten. Utdömd plikt betalas till den som lidit skada om egendomsskada uppkommit, i annat fall den part på vars yrkande domen givits. Finns det flera parter som har rätt till pliktbeloppet ska det i domen bestämmas hur det utdömda beloppet ska fördelas mellan parterna.

Då plikt döms ut ska hänsyn tas till alla föreliggande omständigheter, såsom skadans storlek, graden av skuld, den anledning till förseelsen som den andra parten möjligen givit och föreningens eller företagets storlek. Om det finns särskilda skäl kan plikt dömas ut till ett lägre belopp än vad som anges i 1 mom. eller efterskänkas helt.

Rätten till plikt förfaller, om talan inte väcks inom sex månader från utgången av det kalenderår under vilket rätten till plikt uppkom.

Bestämmelser om plikt medan fredsplikt råder finns i lagen om kollektivavtal.

18 b §

Justering av pliktbelopp

Minimi- och maximibeloppet av den plikt som avses i 18 a § 1 mom. justeras vart tredje år genom förordning av statsrådet så att beloppet motsvarar förändringen i penningvärdet.

19 §

Handräckning

20 §

Arvoden, kostnader och avgiftsfrihet för vissa handlingar

Denna lag träder i kraft den 20 . .

3.

Lag

om ändring av 3 kap. i arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 3 kap. i arbetsavtalslagen (55/2001) en ny 6 § som följer:

3 kap.

Arbetstagarens skyldigheter

6 §

Fortsättande med arbetsinställelse som förklarats olaglig

En arbetstagare är skyldig att betala 200 euro i plikt till sin arbetsgivare om arbetstagaren fortsätter med en arbetsinställelse som en arbetstagarorganisation verkställt men som förklarats olaglig i domstol, och arbetstagaren har fått del av domen av sin arbetsgivare.

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 . .

4.

Lag

om ändring av 4 kap. i lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 4 kap. i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) en ny 9 § som följer:

4 kap.

Arbetstagarens skyldigheter

9 §

Fortsättning med arbetsinställelse som förklarats olaglig

En arbetstagare är skyldig att betala 200 euro i plikt till sin arbetsgivare om arbetstagaren fortsätter med en arbetsinställelse som en arbetstagarorganisation verkställt men som förklarats olaglig i domstol, och arbetstagaren har fått del av domen av sin arbetsgivare.

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 . .